

GAZETEM NET

"...İnsana sır olanı gördüğüm demler oldu."

26 Haziran 2003, Perşembe

İçerik

ANA SAYFA SİYASET

Ahmet Altan
Mehmet Altan
Ali Bayramoğlu
Çan Dündar
Alev Er
Ahmet İnsel
Ferhat Kentel
Etyen Mahçupyan

EKONOMİ

Eser
Karakaş
Erol Katircioğlu

BORSA

Ümit Erol

VESAİRE

Pakize Barışta

SİNEMA / SANAT

Evrin Altuğ

Sevin Okyay

SPOR

Yiğiter Uluğ

Emre
Zeytinoglu

Bellek

Haber
Analiz

Özel Haber

Konuk Yazar

Başlarken

BELLEK

✉ **GÜLHANE FERMANI***

GÜLHANE FERMANI

(Gülhane Hattı Hümayunu) 3 Kasım 1839

Herkesin bildiği gibi, devletimizde, kuruluşundan beri Kuran'ın yüce hükümlerine ve şeriat yasalarına tam uyulduğundan, ülkemizin gücü ve bütün tebaasının refah ve mutluluğu en yüksek noktaya çıkmıştı. Ancak, yüz elli yıl var ki, birbirlerini izleyen karışıklıklar ve çeşitli nedenlerle şeriata ve yasalara uyulmadığından önceki güç ve refahı, tam tersine, zayıflık ve yoksulluğa dönüştü. Oysa, şeriat yasaları ile yönetilmeyen bir ülkenin varlığını sürdürebilmesinin olanaksızlığı açık seçik ortadadır.

Tahta geçtiğimiz mutlu günden bu yana bütün çabalarımız, hep, ülkemizin kalkınması, halkımızın ve yoksullarımızın refahı amacına yönelik oldu. Eğer, devletimize dahil ülkelerin coğrafi konumu, verimli toprakları ve halkının yetenekleri göz önünde tutularak gerekli girişimler yapılırsa, yüce Tanrının yardımı ile, beş-on yılda kalkınabileceğimiz söz götürmez.

Tanrının yardımına ve Peygamberimiz Hazretlerinin ruhaniyetine sığınarak, Devletimizin ve ülkemizin iyi bir biçimde yönetilmesi için bundan böyle bazı yeni yasalar çıkarılması gerekli görüldü.

Söz konusu yasaların başında can güvenliği; ırz, namus ve malın korunması; vergi toplanması; halkın askere alınıp silah altında tutulma süresi gibi hususlar gelmektedir. Şöyle ki;

Dünyada can, ırz ve namustan daha değerli bir şey yoktur. Bir insan bunları tehlikede görünce, yaradılıştan kötü olmasa bile, canını ve namusunu korumak için olmadık çarelere başvurur. Bunun devlet ve ülkeye zarar vereceği açıktır. Buna karşılık, can ve namustan emin olan bir kimse sadakat ve doğruluktan ayrılmaz, işi ve gücü ile devletine ve ulusuna yararlı olur.

Mal güvenliğinin olmadığı yerde ise insanlar devlet ve ulusuna ısınamaz, ülkenin yükselmesi ile ilgilenmez, hep korku ve üzüntü içinde yaşar. Buna karşılık malından ve mülkünden emin olduğu zaman hep kendi işi ve işinin genişletilmesi ile uğraşır. Devlet ve ulus çabası, yurt sevgisi kendisinde her gün artar.

Vergi konusuna gelince: bir devlet, ülkesini korumak için askere ve gerekli öbür giderlere gereksinim duyar. Bu, para ile olur. Para tebaadan toplanacak vergilerle oluştuğundan bunun en iyi bir biçimde toplanması gerekir.

Önceleri gelir sanılmış olan "yedi vahit" belasından ülkemiz, hamdolsun kurtulmuşsa da, yıkıcı bir yöntem olup hiçbir zaman yararlı bir sonuç doğurmamış olan iltizam usulü hala sürüyor. Bu, bir ülkenin siyasal işlerini ve mali konularını bir adamın keyfine, hatta cebir ve zulmüne teslim etmek demektir. Bu, adam iyi bir insan da değilse hep kendi çıkarına bakar, bütün davranışlarında kötülüğe, zulme yönelir. Bu nedenle, ülkemiz insanlarının her biri için, malına ve gelirine göre belirli bir verginin saptanması ve kimseden bundan çok bir şey alınmaması gerekir. Devletimizin karada ve denizdeki

Toplu
Kazan

Bun top
Kuruldu
Kerendi
bir teker
Hükümet
Çapı'nın
göre, 24
yasadığı
büyük
Tayarı, i
Güvendi
görüp
imazara
verdiği t
kültürüne

Mehme

Sizce A
yumuş;
neresid

- 1 - E
 2 - K
 3 - P
 4 - M
 5 - A
 6 - C
 7 - Y

askeri giderleri ile öbür giderleri de yasalarla belirlenip sınırlandırılmalı ve uygulama ona göre yapılmalıdır.

Ülkenin korunması için asker vermek halkın başlıca borcudur. Fakat, bir ülkenin varolan nüfusuna bakılmaksızın, şimdiye kadar yapıldığı gibi, kiminden, tahammülünden çok, kiminden az asker alınması hem düzensizliğe; tarım, ticaret ve bayındırlık işlerinin kötü gitmesine; hem ömür boyu askerlik bikkınlığı; hem de nüfusun azalmasına yol açar. Bu nedenle, her ülkeden alınacak asker miktarı için uygun bir yöntem konulmalı ve dört veya beş yıl hizmet için sıra usulü getirilmelidir. Bunlar yapılmadıkça devletin güçlenip gelişmesi, huzur ve asayişin sağlanması olanaksızdır.

Bu nedenle, bundan böyle, suç işleyenlerin durumları şeriat yasaları gereğince açıkça incelenip bir karara bağlanmadıkça kimse hakkında, açık veya gizli, idam ve zehirleme işlemi uygulanmayacaktır. Hiç kimse, başkasının ırz ve namusuna saldıramayacaktır. Herkes malına, mülküne sahip olacak, bunları dilediği gibi kullanacak, bunu yaparken de devlet büyüklerinin müdahalesine uğramayacaktır.

Birinin suçluluğunun saptanması halinde mirasçılarının o işle ilgileri bulunamayacağından suçlunun malları elinden alınıp mirasçılara miras haklarında yoksun bırakılmayacaktır.

Devletimizin tebaası Müslümanlarla öbür uluslar bu haklardan tam yararlanacaklardır.

Can, ırz ve namus konularında, ülkemizin tüm halkına şeriat yasaları gereğince güvence verilmiştir. Öbür konularda da oybirliği ile karar verilmesi için, Meclisi Ahkam-ı Adliye üyeleri gerektiğe arttırılacaktır. Devletimizin bakanları ile ileri gelenleri belirli günlerde orada toplanarak, görüşlerini, çekinmeden, açıkça söyleyeceklerdir. Can, mal güvenliğine ve vergilerin belirlenmesine ilişkin yasalar böyle hazırlanacaktır.

Askerlikle ilgili konular Bab-ı Seraskeri Dar-ı Şurası'nda görülüp karara bağlandıktan sonra sonsuza dek uygulanmaları için onaylanmak ve imzalanmak üzere tarafıma gönderilecektir. Söz konusu yasalar sırf din, devlet, ülke ve ulusu kalkındırmak amacı ile çıkartılacaklarından bunlara tam uyacağımıza and içeriz. Bu konuda, Hırka-ı Şerife odasında, tüm din adamları ile bakanların hazır bulunacakları bir sırada herkes and içecektir.

Din adamı ve vezirlerden yasalara aykırı hareket edenlerin, kanıtlanacak suçlarına göre, rütbelerine hatır ve gönüle bakılmadan cezalandırılmaları için özel ceza yasası çıkarılacaktır.

Memurlara yeterli aylık bağlanmış olup, henüz bağlanmamış olanları de belirlenecektir. Bu yolla da, şeriate aykırı olan ve ülkenin gerilemesinde başrolü oynayan rüşvet belası güçlü bir yasa ile ortadan kaldırılmış olacaktır.

Bütün bu sayılan hususlar eski hükümlerin tümden değiştirilmesi ve yenilenmesi demek olacağından işbu fermanımız İstanbul halkına ve ülkemiz halkına duyurulacaktır. Bundan başka, dost devletlerin de bu yöntemin sonsuza dek uygulanmasına tanık olmaları için fermanımız, İstanbul'daki tüm büyük elçilerine resmen bildirilecektir.

Tanrı hepimizi başarılı kılsın; yasalara uymayanlar Tanrının lanetine uğrasın ve ömürleri boyunca rahat yüzü görmesin. Amin. * Bkz: İ.Hasan Duman., 1982 Anayasasında İnsan Haklarına Saygılı Devlet, İstanbul: İnkılap Yayınevi, 1997. S.433-34.

20 Haziran 2002, Pazartesi

Webmaster Sedat Özkan